

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Religie i systemy światopoglądowe na obszarze postradzieckim**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-RiSS-11Wsch2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu: **obowiązkowy**
4. Kierunek studiów: **wschodoznawstwo**
5. Poziom studiów: **I stopień**
6. Profil studiów: **ogólnoakademicki**
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin: **wykład, 30 godzin**
9. Liczba punktów ECTS: **2**
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
Tomasz Nakoneczny, dr, tomnak@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: **polski**
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning): **nie**

II. Informacje szczegółowe

1. Cele zajęć/przedmiotu: **Wiedza na temat głównych obszarów światopoglądowych na obszarze byłego ZSRR. Przez główne obszary światopoglądowe rozumie się w danym przypadku wybrane religie oraz formy praktyk religijnych (prawosławie, islam, judaizm, buddyzm, szamanizm), a także ideologie, takie jako komunizm oraz nacjonalizm, które wpłynęły znacząco na ukształtowanie się dominujących orientacji światopoglądowych na Wschodzie w XX i XXI w.**
2. Wymagania wstępne: **Ogólne kompetencje humanistyczne.**
3. Efekty uczenia się (EU) dla zajęć i odniesienie do efektów uczenia się (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
18-RSS-11-Wsch_01	Zna i potrafi omówić podstawowe zjawiska światopoglądowe określające specyfikę obszaru poradzieckiego.	K_W01
18-RSS-11-Wsch_02	Potrafi wymienić oraz zdefiniować węzłowe dylematy tożsamościowe i aksjologiczne, z jakimi mamy do czynienia na obszarze poradzieckim w kontekście szeroko pojętej globalizacji (modernizacja, westernizacja, antytradycjonalizm, mobilność społeczna, relatywizacja tradycyjnych kryteriów identyfikacji społecznej i kulturowej).	K_W06
18-RSS-11-Wsch_03	Potrafi określać i kompetentnie wykorzystywać najważniejsze źródła wiedzy dotyczące aktualnych społecznych i politycznych zjawisk zachodzących na obszarze poradzieckim.	K_U01
18-RSS-11-Wsch_04	Zna aparaturę pojęciowo-dyskursywną dotyczącą religii i ideologii, potrafi ją wykorzystywać w dyskusjach problemowych.	K_U02
18-RSS-11-Wsch_05	Potrafi organizować pracę własną i kolektynu w zakresie gromadzenia i przetwarzania treści potrzebnych do opisywania wybranych zagadnień związanych z życiem religijnym i społeczno-politycznym.	K_U08
18-RSS-11-Wsch_06	Potrafi wykorzystywać w dyskusji na tematy światopoglądowe wiedzę historyczną.	K_K02
18-RSS-11-Wsch_07	Rozumie znaczenie wiedzy wschodoznawczej z zakresu religii i systemów światopoglądowych w kontaktach z przedstawicielami narodów byłego ZSRR.	K_K06

4. Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się (EU) z odniesieniem do odpowiednich efektów uczenia się (EU) dla zajęć/przedmiotu

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
Konflikt cywilizacji czy triumf wolności? Konkurencyjne próby wyjaśnienia sensu i znaczenia procesów globalnych po rozpadzie ZSRR. Kraje Europy Wschodniej i Azji a zjawiska westernizacji i modernizacji.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Postkomunizm, postimperializm i neoimperializm a kraje byłego ZSRR.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Pojęcie narodu, jego historyczna ewolucja i główne ujęcia teoretyczne we współczesnej nauce.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Nacjonalizm rosyjski od XIX do XXI w. Studium przypadku.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_05, 18-RSS-11-Wsch_06, 18-RSS-11-Wsch_07
Nacjonalizm ukraiński.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_05, 18-RSS-11-Wsch_06
Główne religie i systemy praktyk religijnych na obszarze poradzieckim.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Prawosławie.	18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Islam.	18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Inteligencja wschodnioeuropejska, jej rola społeczna i unikalny habitus.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06
Kolonialne i postkolonialne praktyki na obszarze byłego ZSRR w perspektywie studiów postkolonialnych.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06, 18-RSS-11-Wsch_07
Komunizm jako ideologia i jako zjawisko społeczno-polityczne na obszarze poradzieckim. Marksizm, leninizm, trockizm, stalinizm.	18-RSS-11-Wsch_01, 18-RSS-11-Wsch_02, 18-RSS-11-Wsch_03, 18-RSS-11-Wsch_04, 18-RSS-11-Wsch_06, 18-RSS-11-Wsch_07

5. Zalecana literatura:

PODSTAWOWA:

- Evdokimov P., Prawosławie, tłum. J. Klinger, Warszawa 2003.
- Fukuyama F., Koniec historii , Ostatni człowiek, tłum. T. Bieroń, M. Wichrowski, Kraków 2010.
- Huntington S.P., Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, tłum. H. Jankowska, Poznań 2018.
- Kołakowski L. Główne nurty marksizmu, t.1-3, Warszawa 2009.
- Lomba A., Kolonializm/Postkolonializm, tłum. N. Bloch, Poznań 2012.
- Mello A., Judaizm, tłum. K. Stopa, Kraków 2003.
- Pipes R., Rosja carów, tłu. Wł. Jeżewski, Warszawa 2012.
- Przybył E., Prawosławie, Kraków 2006.
- Scarabel A., Islam, tłum. K. Stopa, Kraków 2004.
- Wierzbicki A., „Rosja dla Rosjan”, Nacjonalizm rosyjski a etnopolityka, Warszawa 2018.

UZUPEŁNIAJĄCA:

Danecki J., Podstawowe wiadomości o islamie, t. II-II, Warszawa 2002 albo wydanie jednotomowe z 2011 roku.

Gellner E., Narody i nacjonalizm, tłum. T. Hołówka, Warszawa 2009.

Thompson E. , Trubadurzy imperium. Literatura rosyjska i kolonializm, tłum. A. Sierszulska, Kraków 2001.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EU (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne)

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	x
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	X
Dyskusja	X
Praca z tekstem	X
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EU (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EU lub/i zaproponować inne)

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu						
	18-RSS-11- Wsch_01	18-RSS-11- Wsch_02	18-RSS-11- Wsch_03	18-RSS-11- Wsch_04	18-RSS-11- Wsch_05	18-RSS-11- Wsch_06	18-RSS-11- Wsch_07
Egzamin pisemny							
Egzamin ustny							
Egzamin z „otwartą książką”							
Kolokwium pisemne							
Kolokwium ustne	x	x	x	x	x	x	x
Test							
Projekt							
Esej							
Raport							
Prezentacja multimedialna							
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)							
Portfolio							
Obserwacja wykonawstwa							

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	20
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	10
	Inne (jakie?) -	
...		
SUMA GODZIN		60
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		2

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanych zajęć lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

Zaliczenie ustne na podstawie trzech wybranych pytań (losowanie)

Kryteria oceny:

bardzo dobry (bdb; 5,0): Bardzo dojrzała, krytyczna i wieloaspektowa analiza głównych zjawisk i zagadnień światopoglądowych na obszarze poradzieckim, samodzielne stawianie hipotez i określanie celów badawczych, wyróżniająca umiejętność opisywania współzależności idei światopoglądowych oraz zjawisk społecznych i politycznych, bardzo dobra organizacja pracy własnej i w ramach grupy zadaniowej, umiejętność syntetycznego i poglądowego przedstawiania rozpatrywanych zjawisk, pełna frekwencja na zajęciach, dopuszczalne dwie nieobecności.

dobry, dobry plus (db, db+; 4,0, 4,5): Dojrzała, krytyczna i wieloaspektowa analiza głównych zjawisk i zagadnień światopoglądowych na obszarze poradzieckim, samodzielne stawianie hipotez i określanie celów badawczych, umiejętność opisywania współzależności idei światopoglądowych oraz zjawisk społecznych i politycznych, dobra lub bardzo dobra organizacja pracy własnej i w ramach grupy zadaniowej, umiejętność syntetycznego i poglądowego przedstawiania rozpatrywanych zjawisk, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

dostateczny, dostateczny plus (dst, dst+; 3,0, 3,5): Krytyczna i umiejętna analiza głównych zjawisk i zagadnień światopoglądowych na obszarze poradzieckim, umiejętnie stawianie hipotez i określanie celów badawczych, umiejętność opisywania współzależności idei światopoglądowych oraz zjawisk społecznych i politycznych, umiejętna organizacja pracy własnej i w ramach grupy zadaniowej, umiejętność syntetycznego i poglądowego przedstawiania rozpatrywanych zjawisk, uwzględnienie frekwencji na zajęciach.

niedostateczny (ndst; 2,0): Nieumiejętność przedstawienia kompetentnej analizy głównych zjawisk i zagadnień światopoglądowych na obszarze poradzieckim, nieumiejętność samodzielnego stawiania hipotez i określania celów badawczych, brak umiejętności opisywania współzależności idei światopoglądowych oraz zjawisk społecznych i politycznych, słaba organizacja pracy własnej

i w ramach grupy zadaniowej, brak umiejętności syntetycznego i pogładowego przedstawiania rozpatrywanych zjawisk, rażąco niska frekwencja na zajęciach.

5. Zagadnienia na egzamin/zaliczenie:

1. Elity środkowoazjatyckie w perspektywie postcolonial studies.
2. Fenomen inteligencji wschodnioeuropejskiej.
3. Koncept „końca historii” F. Fukuyamy a świat poradziecki.
4. Islam i muzułmanie na obszarze poradzieckim.
5. Islam i muzułmanie w ZSRR.
6. Islam.
7. Język rosyjski w polityce językowej Związku Radzieckiego i Federacji Rosyjskiej.
8. Kolonializm/postkolonializm w kontekście środkowoazjatyckim.
9. Kolonializm/postkolonializm w kontekście wschodnioeuropejskim.
10. Koncepcja narodu radzieckiego.
11. Koncepcja rewolucji konserwatywnej Aleksandra Dugina.
12. Koncepcja „zderzenia cywilizacji” S. Huntingtona.
13. Kształtowanie się narodów ujęciu Ernesta Gellnera.
14. Liberalizm w optyce rosyjskich elit po 1991 r.
15. Marksizm a leninizm.
16. Nacjonalizm rosyjski.
17. Nacjonalizm ukraiński.
18. Narodziny rosyjskiego dyskursu imperialnego.
19. Polityka korenizacji.
20. Prawosławie na obszarze poradzieckim.
21. Prawosławie w imperium carskim.
22. Prawosławie w ZSRR.
23. Prawosławie.
24. Rusocentryzm a sowietyzacja.
25. Słowianofile versus okcydentaliści.
26. Specyfika rosyjskiego imperializmu według Ewy Thompson.
27. Stalinizm.
28. Trockizm.
29. Zakres przedmiotowy studiów postkolonialnych.
30. Życie religijne w Azji Centralnej po rozpadzie ZSRR.